

**Kunnan kotoutumisohjelma
Kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja**

Lempäälä

Sisällys

JOHDANTO	3
1. Tilannekuva.....	4
2. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	5
3. Kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma	6
4. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	7
5. Kotoutumiskoulutus ja muut koulutuspalvelut	8
6. Kotoutumishjelman aikainen ohjaus ja neuvonta	9
7. Muut kunnan järjestämisvastuulla olevat palvelut kotoutumisen edistämiseksi.....	10
LOPUKSI.....	11
LIITTEET	12

JOHDANTO

Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) ja sen 12 § määrää, että kunnan on järjestettävä kotoutumisohjelma, jolla tarkoitetaan kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuutta. Tämä asiakirja kuvaa, kuinka Lempäälän kunnassa järjestetään kotoutumisen alkuvaiheen palvelut, palveluiden vastuutahot sekä palveluihin liittyvä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa. Kotoutumisohjelma on edellytys Kehittämis- ja hallintokeskuksen korvaamille lain kotoutumisen edistämisestä tarkoitettujen palveluiden järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiselle.

Kotoutumisohjelman palveluiden tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia. Palveluiden on tarkoitus tukea arjen kansalaistaitoja sekä osallisuutta yhteiskunnalliseen toimintaan. Kotoutumisohjelman tarkoituksena on tukea yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista sekä terveyttä ja hyvinvointia. Kotoutumisohjelmaa käytetään kotoutumisen alkuvaiheen asiakastyön välineenä.

Lempäälässä lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6 §:n mukainen hyvinvointityöryhmä toimii myös maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmänä. Ryhmän tarkoituksena on toimia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpanevana yhteistyöryhmänä ja edistää näin paikallistason kotoutumisen edistämisen suunnittelua, kehittämistä ja toimeenpanoa. Yhteistyöryhmä tukee kotoutumisen edistämisen yhteensovittamista eri viranomaisten muun suunnittelun kanssa ja koordinoi lain kotoutumisen edistämisestä 2 §:n 3. ja 4. momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanoton toimeenpanoa. Yhteistyöryhmä edistää yhdenvertaisuutta sekä hyviä väestösuhteita paikallistasolla.

Lisäksi kotoutumislain kohdan 45 §:n mukaan kunnan kotoutumisen edistämisen suunnittelu, kehittäminen ja seuranta on otettava huomioon kuntalain (410/2015) 37 §:ssä tarkoitettua kuntastrategiaa ja kuntalain 110 §:ssä tarkoitettua kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:ssä tarkoitettua kunnan hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 15 §:n 4. momentissa tarkoitettua suunnitelmaa työvoimapalveluiden järjestämisestä sekä kunnan muuta suunnittelua laadittaessa ja seurattaessa. Lempäälän kunnassa kotoutumisen edistäminen, kehittäminen ja seuranta sisällytetään päivitysvaiheessa tuleviin ohjelmiin, suunnitelmiin ja muihin relevantteihin asiakirjoihin.

Kotoutumislaki ei edellytä, että kotoutumisohjelmaa kuvaava asiakirja hyväksytään kunnanvaltuustossa. Lempäälän kunnassa kotoutumisohjelma käsitellään elinvoimajaostossa, joka vastaa kunnan elinvoima-, elinkeino-, kilpailukyky-, maahanmuutto- ja työllisyyspolitiikasta ja järjestää niihin liittyvät palvelut. Lempäälän työllisyyspalveluiden maahanmuuttajapalvelut vastaa kotoutumisohjelman laatimisesta ja päivittämisestä sekä maahanmuuton koordinoinnista kunnassa.

1. Tilannekuva

Lempäälä on kasvava ja kehittyvä yli 24 000 asukkaan kunta Pirkanmaalla. Tilastokeskuksen mukaan Lempäälässä asui vuoden 2023 lopussa 782 vieraskielistä, joka oli noin 3,2% koko 24 711 asukkaan väestöstä. Venäjän kieli on yleisin vieras kieli Lempäälässä. Sitä puhui äidinkielenään 129 henkilöä vuonna 2023. Seuraavaksi yleisin kieli oli Viro, eesti, jota puhui 98 henkilöä. Vieraskielisten osuus on Lempäälässä kasvanut tasaisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2013 vieraskielisten osuus oli 2,0 prosenttia Lempäälän kuntalaisista, kun taas vuonna 2023 osuus oli 3,2 prosenttia.

Kuntastrategian mukaan Lempäälässä pidetään kaikki mukana. Lempäälä huolehtii kaikista kuntalaisista yhteisvoimin ja tarjoaa palveluita ihmisille mutkattomasti kasvokkain sekä digitaalisesti ja luo hedelmällistä maaperää vapaaehtoistoiminnalle. Palvelut ovat iästä, taustasta, elämäntilanteesta ja taloudellisesta asemasta riippumatta yhdenvertaisesti saavutettavia. Strategian mukaisesti Lempäälässä luodaan edellytyksiä ja mahdollistetaan kaikkien osallistuminen Suomen suurimmassa kyläyhteisössä. Tämänhetkinen kuntastrategia on tehty vuodelle 2030.

Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut siirtyvät kunnille 1.1.2025 alkaen. Uudistuksen tarkoituksena on tuoda TE-palvelut lähemmäksi kuntalaisia ja yrityksiä. Uudistuksen myötä Pirkanmaalle syntyy kaksi työllisyysaluetta, Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue ja Tampereen seudun työllisyysalue, joista jälkimmäiseen Lempäälän kunta tulee kuulumaan. Kotoutumislain kokonaisuudistus on kytköksissä TE-palveluiden uudistukseen, sillä uudistamisen yhteydessä vastuu TE-palveluiden asiakkaina olevien kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisestä siirtyy kunnalle. Tampereen seudun työllisyysalueella on tehty sopimus yhteisestä toimielimestä julkisten työvoimapalveluiden viranomaistehtävien hoitamisesta (liitteenä). Sopimuksen mukaisesti Elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaoston erityistehtävänä ja ratkaisuvaltana yhteistoiminta-asioissa on järjestää sopimuksen mukaisesti kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) 2 luvussa kunnille säädetyt tehtävät 18-64 vuotiaiden osalta lukuun ottamatta sanotun lain perheen kotoutumissuunnitelmaa.

Lempäälään on perustettu syksyllä 2022 maahanmuuttajakoordinaattorin virka ajatellen myös 1.1.2025 voimaan tulevaa kotoutumislain kokonaisuudistusta. Lempäälän työllisyyspalveluiden maahanmuuttajapalveluissa virassa toimiva maahanmuuttajakoordinaattori vastaa kotoutumisen alkuvaiheen palveluiden järjestämisestä kunnassa. Maahanmuuttajapalveluiden tehtävänä on tarjota ohjausta ja neuvontaa alueen maahanmuuttaja-asiakkaille sekä koordinoita pakolaisten vastaanottoa kunnassa. Maahanmuuttajapalveluiden tehtävänä on myös koordinoita kotoutumisen edistämistä kunnassa ja jalkauttaa tietoa muille toimialoille. Maahanmuuttajakoordinaattori arvioi asiakkaan tulkkauksen tarpeen ja järjestää tarvittaessa asiakkaalle tulkkauksen kunnan vastuulla olevien kotoutumishjelman alkuvaiheen palveluiden osalta.

2. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) ja sen 14 § määrää, että kunnan on laadittava osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi maahanmuuttajalle, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta, jos hän on työtön työnhakija, kotoutumislain 2 §:n 3. tai 4. momentissa tarkoitettu henkilö, saa lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 2 §:n 1. momentin 3. kohdan mukaista lasten kotihoidon tukea tai pyytää itse arviointia, hänestä tehdään 9 §:ssä tarkoitettu yhteydenotto ja arvioidaan hänen sitä tarvitsevan.

Kunnan on laadittava myös lain kotoutumisen edistämisestä 15 §:n mukaan yhdessä hyvinvointialueen kanssa monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi maahanmuuttajalle, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta ja joka, on otettu Suomeen ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä, on 2 §:n 6. momentissa tarkoitettu lapsi tai nuori, on ihmiskaupan uhri, saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetussa laissa tarkoitettua toimeentulotukea tai jos henkilön kotoutumisensa edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa arvioidaan sekä koulutuksen ja muiden kunnan tai palveluntuottajan kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet sekä järjestön, yhdistyksen tai yhteisön toimintaan osallistumisen tarpeet. Arvioinnin aikana selvitetään maahanmuuttajan tavoitteet ja toiveet, aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito, työllistymisen ja kotoutumisen edellytyksiin vaikuttava työ- ja toimintakyky sekä muut työllistymiseen ja kotoutumiseen merkittävästi vaikuttavat tekijät. Palvelutarpeiden selvittämiseksi maahanmuuttaja voidaan ohjata tarvittaviin asiantuntija-arviointeihin ja tutkimuksiin.

Mikäli osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa tunnistetaan, että maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista, laaditaan maahanmuuttajalle monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Arvioinnin aikana selvitetään yllä mainittujen 14 §:n mukaisten selvitysten lisäksi erityisesti työllisyys-, koulutus-, sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja muiden kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet. Arviointiin voi sisältyä myös työ- ja toimintakyvyn arviointia. Palvelutarpeiden selvittämiseksi maahanmuuttaja voidaan ohjata tarvittaviin asiantuntija-arviointeihin ja tutkimuksiin.

Tampereen seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Tampereen kaupunki vastaa kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2. luvussa kunnille säädetyistä tehtävistä 18–64 vuotiaiden osalta Lempäälässä ja näin ollen vastaa myös tämän asiakasryhmän osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista sekä monialaisesta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista. Tarvittaessa tämän kohderyhmän

osalta tehdään yhteistyötä Lempäälän kunnan ja Tampereen seudun työllisyysalueen välillä. Yli 64 -vuotiaiden sekä perheiden osalta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista sekä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin järjestämisestä vastaa Lempäälän maahanmuuttajapalveluissa virassa työskentelevä maahanmuuttajakoordinaattori osana kotoutumisohjelman alkuvaiheen palveluita.

Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin laatimisessa Lempäälän kunta tekee yhteistyötä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa ja kutsuu arviointiin mukaan edustajan hyvinvointialueelta. Yhteistyötä monialaisen osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnin osalta tehdään myös tarvittaessa kunnan sisäisten toimijoiden kanssa. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi käynnistetään viipymättä, kun kunta saa tiedon arviointia tarvitsevasta henkilöstä.

3. Kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma

Kunnan on laadittava lain kotoutumisen edistämisestä (681/2023) ja sen 16 § ja 17 § mukaisesti kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma, mikäli osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tai monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella sitä tarvitaan tai arvioidaan olevan monialaista yhteistyötä ja työllisyys-, koulutus-, sosiaali-, terveys- tai muiden kotoutumista edistävien palveluiden yhteensovittamista edellyttävä palvelutarve.

Kotoutumissuunnitelmassa tai monialaisessa kotoutumissuunnitelmassa sovitaan maahanmuuttajan omien tavoitteiden, osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen edellyttämässä laajuudessa kotoutumisesta, työllistymisestä tai yrittäjyydestä, terveyttä ja hyvinvointia sekä yhteiskunnallisia valmiuksia edistävästä palveluista, järjestöjen, yhteisöjen tai yhdistysten toimintaan osallistumisesta, suomen tai ruotsin kielen opinnoista sekä ohjauksesta ja neuvonnasta. Kotoutumissuunnitelmassa tai monialaisen kotoutumissuunnitelmassa on tarkoitus sopia pidemmän aikavälin sekä kotoutumissuunnitelman aikaisista tavoitteista. Yksilöllisten tavoitteiden asettamisessa otetaan huomioon maahanmuuttajan toiveet, osaaminen, elämäntilanne sekä työ- ja koulutushistoria.

Kunta vastaa myös 21 §:n mukaisesti myös perheen kotoutumissuunnitelmasta ja tarvittaessa monialaisesti muiden perheen tilanteen kannalta keskeisten viranomaisten kanssa laadittavasta perheen kotoutumissuunnitelmasta. Perheen kotoutumissuunnitelma laaditaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tai monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin perustella, mikäli perheen kokonaistilanne sitä edellyttää ja mikäli huoltaja tai huoltajat antavat suostumuksensa perheen kotoutumissuunnitelman laatimiselle. Perheen kotoutumissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota lapsen, nuoren ja perheen hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämiseen sekä vanhempien kotoutumiseen liittyvän

monialaisen tuen ja koulutuksen tarpeisiin. Kotoutuja-asiakas perheineen ohjataan hakeutumaan perheen kotoutumissuunnitelmassa sovittuun koulutukseen tai palveluun viivytyksettä kotoutumissuunnitelman laatimisen jälkeen. Ohjauksessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä palvelun järjestämisestä vastaavan viranomaisen, palveluiden tuottajan taikka järjestön, yhdistyksen tai yhteisön kanssa.

Tampereen seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Tampereen kaupunki vastaa kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2. luvussa kunnille säädetyistä tehtävistä 18–64 vuotiaiden osalta ja näin ollen vastaa myös tämän asiakasryhmän kotoutumissuunnitelman sekä monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimisesta Lempäälässä. Tarvittaessa tämän kohderyhmän osalta tehdään yhteistyötä Lempäälän kunnan ja Tampereen seudun työllisyysalueen välillä. Yli 64 -vuotiaiden sekä perheiden kotoutumissuunnitelmasta sekä monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimisesta vastaa Lempäälän maahanmuuttajapalveluiden virassa työskentelevä maahanmuuttajakoordinaattori osana kotoutumisohjelman alkuvaiheen palveluita. Monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimisessa Lempäälän kunta tekee yhteistyötä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa ja kutsuu arviointiin edustajan hyvinvointialueelta. Monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä muidenkin tahojen kanssa. Suunnitelmaa ja sen toteutumista seurataan tarvittaessa ja vähintään kuuden kuukauden välein.

4. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Kunnan on järjestettävä lain kotoutumisen edistämisestä (681/2023) ja sen 25 § mukaisesti kotoutuja-asiakkaille monikielistä yhteiskuntaorientaatiota. Yhteiskuntaorientaatiolla tarkoitetaan vasta Suomeen muuttaneille suunnattua kurssia, joka sisältää tietoa Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä, suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio tulee järjestää mahdollisuuksien mukaan kotoutujan omalla äidinkielellä tai muutoin kotoutujan hyvin osaamalla kielellä. Yhteiskuntaorientaation järjestämisessä pyritään ottamaan huomioon kotoutuja-asiakkaiden kielelliset ja palvelulliset tarpeet.

Tampereen seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Tampereen kaupunki vastaa kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2. luvussa kunnille säädetyistä tehtävistä 18–64 -vuotiaiden osalta ja näin ollen vastaa myös tämän asiakasryhmän monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä Lempäälässä. Suurimmat tunnistetut yhteiskuntaorientaation kohderyhmät ovat työikäiset sekä kotivanhemmat. Yli 64 -vuotiaiden yhteiskuntaorientaation järjestämisestä vastaa Lempäälän maahanmuuttajapalveluissa virassa työskentelevä maahanmuuttajakoordinaattori osana kotoutumisohjelman alkuvaiheen palveluita. Yhteiskuntaorientaatiota tarvitsevana, määrällisesti hyvin pienenä kohderyhmänä on tunnistettu ikäihmiset.

Lempäälän kunta ei toteuta yhteiskuntaorientaatiota itse, vaan hankkii palvelun tarvelähtöisesti muilta palveluntarjoajilta tai toiselta kunnalta. Yhteistyön mahdollisuuksia muiden lähikuntien kanssa sekä verkkototeutuksien mahdollisuuksia selvitetään tarpeen mukaan. Tarvittava yhteiskuntaorientaatio alle 18-vuotiaille toteutuu sivistys- ja koulutuspalveluiden kautta, joten tarvelähtöiset hankinnat koskevat yli 64-vuotiaita. Maahanmuuttajapalveluiden ohjaus- ja neuvonta-ajoilla käyneiden asiakkaiden ikäjakauman perusteella arvioidaan tarpeen olevan kohderyhmälle vähäinen, jonka vuoksi palvelu toteutetaan tarvelähtöisesti. Arvio mahdollisista kielistä, joilla yhteiskuntaorientaatiota on tarve järjestää Lempäälässä, ovat ainakin swahili, ukraina tai venäjä sekä englantia. Arvio pohjautuu maahanmuuttajapalveluiden ohjaus- ja neuvonta-ajoilla käyneiden asiakkaiden tarpeisiin.

5. Kotoutumiskoulutus ja muut koulutuspalvelut

Osana kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuutta lain kotoutumisen edistämisestä (681/2023) ja sen 25 § ja 26 § mukaan kunnan tulee järjestää kotoutumiskoulutusta. Kotoutumiskoulutus perustuu kotoutuja-asiakkaan kotoutumisen tavoitteisiin, osaamiseen sekä kotoutumisen palvelutarpeeseen. Koulutus sisältää suomen tai ruotsin kielen opetusta, ammatillisten tai muiden työelämässä tarvittavien valmiuksien opetusta, uraohjausta tai ammatillista suunnittelua ja ohjausta jatko-opintoihin, työllistymistä edistäviin palveluihin tai työmarkkinoille tai muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja arjen kansalaistaitoihin liittyviä valmiuksia. Myös luku- ja kirjoitustaitokoulutusta, jota annetaan Opetushallituksen vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosituksen mukaisesti tai aikuisten perusopetusta, jota annetaan Opetushallituksen aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti, voidaan järjestää kotoutumiskoulutusta. Kotoutumiskoulutuksen on sisällettävä myös työssäoppimisjakso taikka työ- ja toimintakykyä tukevaa toimintaa. Lisäksi sen on sisällettävä aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista.

Tampereen seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Tampereen kaupunki vastaa kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 luvussa kunnille säädetyistä tehtävistä 18–64 -vuotiaiden osalta ja näin ollen vastaa myös tämän asiakasryhmän kotoutumiskoulutuksesta sekä muun luku- ja kirjoitustaidon, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksien sekä työllistymiseen ja yrittäjyyteen liittyvien koulutusten tarjoamisesta Lempäälässä. Yli 64 -vuotiaiden kotoutumista tukevien koulutusten koordinoimisesta ja yhteensovittamisesta vastaa Lempäälän maahanmuuttajapalveluiden virassa työskentelevä maahanmuuttajakoordinaattori asiakkaan kanssa laaditun kotoutumissuunnitelman pohjalta ja osana kotoutumisohjelman alkuvaiheen palvelukokonaisuutta. Alle 18-vuotiaat ovat oppivelvollisuuden piirissä ja saavat kotoutumiskoulutusta sivistys- ja koulutuspalveluiden kautta.

Yli 64 -vuotiaille kotoutumiskoulutusta ja luku- ja kirjoitustaidon ja yhteiskuntaan liittyvien koulutusten järjestämistä Lempäälän kunta ei toteuta itse vähäisen asiakasmäärän vuoksi.

Yli 64-vuotiaiden kotoutumiskoulutusta suunniteltaessa tehdään yhteistyötä muiden palvelun tarjoajien kanssa ja otetaan huomioon muun muassa Pirkan opiston kurssit, Tampereen vapaan sivistystyön toimijoiden järjestämät kurssit, järjestöjen ja yhteisöjen tarjoamat kurssit, opetusryhmät sekä yhteisölliset kohtaamispaikat, kuten Marhaban, Mukana, SPR Kielikahvila, Kölvi-toiminta, Naistari, TOISTO-ryhmät sekä Luetaan yhdessä-verkosto. Kotoutumista tukevien palveluiden järjestämisessä hyödynnetään myös kotoutumisentukena.fi sekä finnishcourses.fi -sivustojen tarjoamia palveluita. Asiakkaiden kotoutumista tukevien palveluiden järjestämisessä ja yhteensovittamisessa huomioidaan myös itsenäisesti opiskeltavat kotoutumista tukevat kirjalliset materiaalit sekä verkkomateriaalit.

Koulutukset sovitetaan yhteen kotoutumisohjelmaan sisältyvien palveluiden, kunnan muiden palveluiden, tarvittaessa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen palveluiden sekä kansallisen koulutusjärjestelmän kanssa siten, että kotoutuja-asiakkaan käytössä on yhteen sovitettuja työllistymistä ja ammatillista osaamista edistäviä palvelukokonaisuuksia. Kielitaidon päättötestausta toteutetaan ainoastaan niihin kotoutumiskoulutuksiin, joissa noudatetaan Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteita. Päättötestaus järjestetään osana kotoutumislain mukaista kotoutumiskoulutusta.

6. Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta

Kunnan on järjestettävä lain kotoutumisen edistämisestä (681/2023) ja sen 10 § mukaisesti maahanmuuttajille ja kotoutuja-asiakkaille yleistä ohjausta ja neuvontaa. Kohdan mukaisesti kunnasta on löydyttävä toimipiste tai palveluita, joissa maahanmuuttaja voi saada henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa riippumatta maahanmuuton syystä ja maassaolon kestosta. Ohjaus- ja neuvontapalvelussa maahanmuuttajan tulee voida saada tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelu- ja koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä maahanmuuttajan oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa. Tarvittaessa maahanmuuttaja ohjataan kotoutumisen alkuvaiheen palveluihin, joita kuvattu aikaisemmissa luvuissa.

Tampereen seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Tampereen kaupunki vastaa Lempäälän kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 luvussa kunnille säädetyt tehtävät 18–64 -vuotiaiden osalta ja näin ollen vastaa myös tämän asiakasryhmän yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Muiden asiakasryhmien yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta vastaa Lempäälän kunnan maahanmuuttajapalvelut. Työikäisten ohjaus- ja neuvontatarpeet ovat kuitenkin moninaiset, joten on tärkeää, että Lempäälän kunnan maahanmuuttajapalveluiden ohjaus ja neuvontapalvelu tavoittaa sitä tarvitsevat.

Maahanmuuttajapalvelut vastaavat kotoutumisen alkuvaiheen palveluihin sisältyvästä ohjauksesta ja neuvonnasta sekä muiden kunnassa asuvien maahanmuuttajien ja

vieraskielisten matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelusta. Lempäälä-talon Palveluaulasta asiakas saa yleisneuvontaa kunnan palveluista. Kukin palvelualue vastaa omien palveluidensa osalta yksityiskohtaisemmasta neuvonnasta tarvittaessa. Yhteistyötä eri toimialojen ja maahanmuuttajapalveluiden välillä tehdään ja kehitetään jatkuvasti. Maahanmuuttajakoordinaattoria voidaan konsultoida ja pyytää asiakastapaamisiin sekä kunnan infotilaisuuksiin tarvittaessa.

Lempäälän kunta tarjoaa yleistä ohjausta ja neuvontaa monikanavaisesti niin lähi- kuin etäpalveluna. Maahanmuuttajapalvelut järjestää viikoittain matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvonta-aikoja, joille asiakas voi tulla ilman ajanvarausta.

Maahanmuuttajakoordinaattorin ohjaukseen ja neuvontaan saa varattua myös pidempiä aikoja. Ohjaus – ja neuvontapalveluissa palvelukielinä ovat suomi ja englanti, mutta tapaamiselle järjestetään tulkkaus asiakkaan omalla äidinkielellä tai muulla asiakkaan hyvin osaamalla kielellä, mikäli työntekijä arvioi tulkkauksen olevan tarpeellinen. Tulkkauspalvelu on asiakkaalle ilmainen. Tulkkauspalvelu voidaan varata etukäteen tai käyttää ns. pikatulkkausta, joka järjestetään tapaamishetkellä.

Maahanmuuttajapalveluiden ohjaus- ja neuvonta-asiakkailta kerätään anonyymiä palautetta ohjaus – ja neuvontapalvelusta vähintään kerran vuodessa sähköisen kyselylomakkeen avulla. Palautteen avulla palvelua kehitetään ja muotoillaan asiakaslähtöisemmäksi.

7. Muut kunnan järjestämistä vastuulla olevat palvelut kotoutumisen edistämiseksi

Lakisääteisten kotoutumisen alkupalveluiden lisäksi kunta pyrkii kuntastrategian mukaisesti siihen, että kaikki kunnan palvelut ovat iästä, taustasta, elämäntilanteesta ja taloudellisesta asemasta riippumatta yhdenvertaisesti kaikille saavutettavissa. Maahanmuuttajapalvelut tekivät syksyllä 2024 kyselyn kunnan toimialoille liittyen kotoutumisen edistämiseen. Kyselyn tuloksista pystyi havaitsemaan, että kotoutumisen edistämistä tehdään laajasti eri toimialoilla.

Esimerkiksi koulutukseen, yrittäjyyteen sekä työnhakuun liittyvissä kysymyksissä kunnan työllisyyspalveluiden yksilövalmentajat sekä yrityskoordinaattori tarjoavat palveluita myös maahanmuuttaja-asiakkaille. Kirjastopalvelut tarjoavat omakielistä materiaalia ja kirjaston käytön opastusta monikielisesti. Kuntaan ollaan myös suunnittelemassa nuorten monialaista palvelupistettä, joka pyrkii tavoittamaan alle 29-vuotiaita nuoria taustasta riippumatta. Lempäälässä järjestetään muun muassa avointa kohtaamispaikkatoimintaa perheille ja myös nuorille on monipuolista toimintaa.

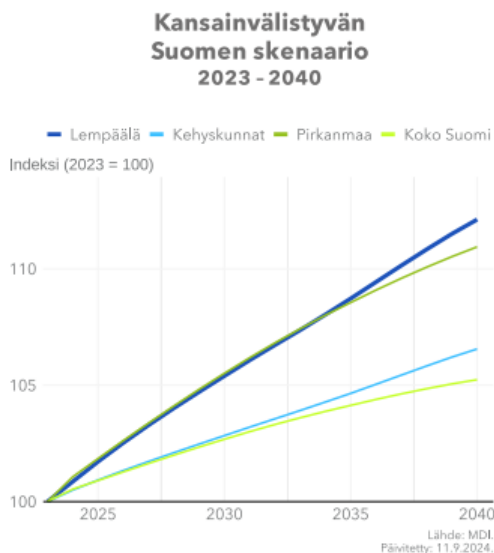
Lempäälän maahanmuuttajapalvelut tekee yhteistyötä ja palveluohjausta muiden eri toimijoiden kanssa muun muassa ohjaus- ja neuvontapalveluiden osalta. Pirkanmaan hyvinvointialue ja Lempäälän seurakunnan diakonia yhteistyössä järjestävät

yhteisöneuvontaa Sääksjärvellä. Lempäälän seurakunta järjestää myös avointa kohtaamispaikkatoimintaa Lempäälän keskustassa Kahvila Olkkarissa. Pirkanmaan hyvinvointialueella toimii Lähitori, jonka yhdyspintatyön käytäntöjä on tarkoitus kehittää tulevana vuosina maahanmuuttaja-asiakkaiden osalta. Maahanmuuttajapalvelut tekee yhteistyötä myös SPR:n ja vapaaehtoisten kanssa monikulttuuristen perhetapahtumien suunnittelussa sekä järjestämisessä sekä MLL:n Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnan osalta. Maahanmuuttajapalvelut on yhteistyössä myös Pirkan opiston kanssa suomen kielen ja muun yleissivistävän koulutustarjonnan osalta. Yhteistyöverkostot ovat jatkuvasti kehittyviä ja muuttuvia ja muodostuvat asiakkaiden tarpeiden ja kunnassa esille nousevien ajankohtaisten asioiden pohjalta.

LOPUKSI

Niin Lempäälässä kuten muuallakin Suomessa, on tunnistettu kansainvälistyvän Suomen skenaario, joka on kuvattu kuviossa 1. MDI:n tekemän väestöennusteen (liitteenä) mukaan maahanmuuton tuleva taso määrittää Suomen väestökehityksen tulevaisuutta. Etenkin osassa seutukaupunkeja väestökehityksen on ennustettu palautuvan, jos pitovoima vieraskielisten ryhmässä kasvaa.

Kuvio 1. Kansainvälistyvän Suomen skenaario

Tulevaisuudessa Lempäälän kunnassa kotoutumisen edistäminen, kehittäminen ja seuranta sisällytetään päivitysvaiheessa tuleviin ohjelmiin, suunnitelmiin ja muihin relevantteihin asiakirjoihin. Lempäälän kunnan hyvinvointityöryhmä toimii maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmänä ja vastaa suunnittelusta ja kotoutumista

edistävien toimintatapojen kehittämisestä ja tiedottamisesta eri palvelualueille. Kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuutta päivitetään tarvittaessa vastaamaan valtakunnallisiin sekä alueellisiin muutostarpeisiin. Kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan pohjalta on tarkoitus tehdä asiakaslähtöinen kotoutumisohjelman palvelutarjotin, jota voidaan hyödyntää laajasti asiakastyössä.

Kotoutumisohjelma tullaan jalkauttamaan laajasti asiakastyötä tekeville, jotka kohtaavat kotoutumisen edistämiseen liittyviä ilmiöitä työssään. Tampereen työllisyysalueen yhteistoimintasopimus on tämän asiakirjan liitteenä. Kotoutumisohjelma on muuttuva ja julkinen asiakirja, jota päivitetään tarvittaessa. Kotoutumisohjelmaa esitellään yhteistyöverkostoissa.

LIITTEET

Tampereen seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimus

Kotoutumisohjelman palvelukuvaukset Tampere, luonnos

LÄHTEET

Laki kotoutumisen edistämisestä: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230681>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä:
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210612>

Väestöennuste – MDI: <https://www.mdi.fi/vaestoennuste/>